

Bruxelles, 20 noiembrie 2025
(OR. en)

15742/25

EJUSTICE 64
JURINFO 14
JUSTCIV 194
COPEN 362
JAI 1747

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	20 noiembrie 2025
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2025) 802 final
Subiect:	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR DigitalJustice@2030

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2025) 802 final.

Anexă: COM(2025) 802 final

Bruxelles, 20.11.2025
COM(2025) 802 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

DigitalJustice@2030

DigitalJustice@2030

Competitivitatea UE va depinde din ce în ce mai mult de digitalizarea tuturor sectoarelor, ceea ce va stimula investițiile¹. Digitalizarea și implementarea inteligenței artificiale (IA) vor fi elemente esențiale pentru capacitatea autorităților publice de a furniza servicii publice de înaltă calitate, în special în domeniul justiției. Deceniul digital al Europei este în desfășurare, cu obiectivul ambițios ca, până în 2030, UE să asigure că toate serviciile publice esențiale sunt disponibile online. Obiectivul final va fi creșterea eficienței serviciilor publice, care vor fi implicit digitale, fapt ce va stimula productivitatea².

Este mai probabil ca întreprinderile să investească în țări în care sistemele de justiție sunt eficace, în care accesul la justiție este garantat, calitatea justiției este ridicată și transparența este asigurată. Realizarea eficientă a actului de justiție înseamnă, de asemenea, că litigiile sunt mai puțin costisitoare pentru cetățeni și întreprinderi. În schimb, aceste resurse pot fi utilizate pentru investiții și pentru alte scopuri mai productive. Acest lucru este și mai evident în cazurile transfrontaliere în care instrumentele digitale pot reduce în mod considerabil sarcina administrativă, pot reduce la minimum întârzierile și pot elimina barierele lingvistice cu aplicațiile bazate pe IA, cum ar fi conversia și transpunerea vocii în text, traducerea automată, ceea ce duce la economii de costuri.

Se preconizează, de asemenea, că sistemele de justiție digitalizate vor fi mai reziliente în perioade de criză. Acest lucru a fost ilustrat de pandemia de COVID-19. Calitatea justiției se poate îmbunătăți, de asemenea, deoarece profesioniștii din domeniul justiției se pot concentra mai mult pe sarcina lor principală de a înfăptui justiția. Digitalizarea sistemelor de justiție are potențialul de a asigura un acces mai rapid și mai simplu la justiție, aducând-o mai aproape de cetățeni³. De exemplu, instrumentele digitale pot oferi acces rapid la instanțe prin videoconferință, indiferent de distanța față de o sală de judecată. Accesul online la dosarele cauzelor sporește, de asemenea, transparența, întrucât persoanele fizice, întreprinderile și reprezentanții legali pot urmări mai ușor procedurile judiciare⁴.

Adoptarea Regulamentului privind digitalizarea⁵ în 2023 a marcat o etapă importantă în acest sens. În 24 de proceduri judiciare transfrontaliere în materie civilă, comercială și penală, regulamentul impune utilizarea comunicării digitale. Regulamentul privind digitalizarea oferă, de asemenea, un cadru juridic al UE pentru utilizarea videoconferințelor în vederea desfășurării de audieri la distanță în materie civilă și în anumite chestiuni de drept penal.

Comisia trebuie să adopte o serie de acte de punere în aplicare în perioada 2026-2029 pentru a ajuta statele membre să își adapteze sistemele informatice naționale și să asigure interoperabilitatea, astfel cum se prevede în Regulamentul privind digitalizarea. Începând din 2028, va fi operațional un punct de acces electronic european, la care utilizatorii pot depune

¹ [Raportul Draghi](#) „*The future of European Competitiveness – Part B: In-depth analysis and recommendations*” (Viitorul competitivității europene – Partea B: analiză aprofundată și recomandări), p. 67.

² [COM/2021/118 final](#) – Busola pentru dimensiunea digitală 2030: modelul european pentru deceniul digital, p. 10.

³ Strategia Consiliului privind e-justiția europeană 2024-2028 ([C/2025/437](#)), punctul 4.

⁴ Susținute de constatările din raportul „[Digitalizarea justiției: o abordare bazată pe drepturile fundamentale](#)” al Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene.

⁵ [Regulamentul \(UE\) 2023/2844](#) privind digitalizarea cooperării judiciare și a accesului la justiție în cadrul procedurilor transfrontaliere în materie civilă, comercială și penală și de modificare a anumitor acte din domeniul cooperării judiciare.

anumite cereri și pot solicita certificate și atestate⁶. Un sistem informatic descentralizat ar trebui să fie operațional pentru toate procedurile care intră în domeniul de aplicare al regulamentului până la începutul anului 2031. Este necesar un efort coordonat și susținut din partea Comisiei și a statelor membre pentru punerea în aplicare în timp util a Regulamentului privind digitalizarea, precum și a celorlalte sisteme informatice descentralizate instituite recent în temeiul altor cinci acte juridice privind justiția⁷.

Digitalizarea poate contribui, totodată, la combaterea criminalității în UE. Parchetele de la nivelul UE și de la nivel național pot utiliza instrumente digitale pentru a accelera în mod semnificativ comunicarea și pentru a coopera mai eficient pentru a combate criminalitatea transfrontalieră. Agențiile și organismele UE din domeniul justiției și afacerilor interne⁸ responsabile cu investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor sau cu sprijinirea parchetelor naționale pot beneficia, în mod similar, de digitalizare, utilizând instrumente pentru a face schimb mai rapid de informații și instrumente pentru a sprijini autoritățile naționale competente.

În contextul valorificării câștigurilor în materie de eficiență ale digitalizării, riscurile potențiale trebuie, de asemenea, atenuate. Utilizarea instrumentelor digitale în materie de justiție trebuie să respecte pe deplin statul de drept și drepturile fundamentale, astfel cum sunt consacrate în Carta drepturilor fundamentale a UE și în legislația secundară relevantă a UE⁹. În plus, Regulamentul privind IA¹⁰ prevede că pot fi utilizate numai sistemele de IA care nu aduc atingere drepturilor fundamentale. În același timp, având în vedere importanța asigurării faptului că toate persoanele¹¹ care au reședința în UE au acces efectiv la justiție în condiții de egalitate, canalele nedigitale pentru accesul la justiție ar trebui să fie disponibile și în continuare.

Sistemele de justiție mai digitalizate pot fi, de asemenea, vulnerabile la încălcări ale securității datelor cu caracter personal și la atacuri cibernetice. Deși sistemele bazate pe hârtie prezintă alte vulnerabilități, cum ar fi partajarea limitată, dificultăți de actualizare, trebuie să se acorde o atenție deosebită confidențialității și securității datelor. Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD)¹² și Directiva privind protecția datelor în materie de asigurare a

⁶ Cum ar fi atestatele pentru căsătorie și parteneriate înregistrate sau certificatele pentru măsuri de protecție în materie civilă.

⁷ [Regulamentul \(UE\) 2020/1784](#) privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (notificarea sau comunicarea actelor) (reformare), [Regulamentul \(UE\) 2020/1783](#) privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială (obținerea de probe) (reformare), [Regulamentul \(UE\) 2023/1543](#) privind ordinea europeană de divulgare a probelor electronice și ordinea europeană de păstrare a probelor electronice în cadrul procedurilor penale și pentru executarea pedepselor privative de libertate în urma unor proceduri penale, [Regulamentul \(UE\) 2024/3011](#) privind transferul procedurilor în materie penală și [Regulamentul \(UE\) 2023/2131](#) în ceea ce privește schimbul de informații digitale în cazurile de terorism.

⁸ Europol, Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Justiție Penală (Eurojust) și Parchetul European (EPPO).

⁹ Cum ar fi [Directiva 2012/13/UE](#) privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale.

¹⁰ [Regulamentul \(UE\) 2024/1689](#) de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (Regulamentul privind IA).

¹¹ Printre acestea se numără persoanele cu competențe digitale limitate, persoanele cu dizabilități care îngreunează navigația cu instrumente și medii digitale neasistate și persoanele care, de exemplu din motive de privațiuni economice, nu au acces la o infrastructură digitală adecvată.

¹² [Regulamentul \(UE\) 2016/679](#) privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date (Regulamentul general privind protecția datelor).

respectării legii¹³ sunt acte legislative fundamentale ale UE care vizează protejarea persoanelor împotriva acestor riscuri, prin măsuri de gestionare a riscurilor și prin raportarea incidentelor. Regulamentul UE privind securitatea cibernetică¹⁴ prevede totodată creșterea nivelului de securitate cibernetică al produselor din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor din UE, inclusiv pentru produsele utilizate în sectorul justiției.

Finanțarea tranziției digitale a sistemelor naționale de justiție poate implica o investiție inițială semnificativă, însă costurile aferente vor fi amortizate în timp, deoarece creșterea eficienței va genera economii. Deși fondurile UE nu pot acoperi toate costurile inițiale, acestea pot oferi sprijin specific pentru investiții adaptate în temeiul actualului cadru financiar multianual (CFM) și pentru investiții și reforme în conformitate cu planurile de parteneriat național și regional atunci când va începe următorul CFM¹⁵. În plus, acestea pot crea totodată un efect de pârgie asupra bugetelor naționale¹⁶.

Consolidarea competențelor digitale ale profesioniștilor din domeniul justiției va avea un caracter esențial pentru a beneficia de digitalizare și pentru a valorifica tehnologiile avansate; digitalizarea și tehnologiile avansate reprezintă vectori ai competitivității UE¹⁷. Acesta este motivul pentru care strategia DigitalJustice@2030 a fost adoptată împreună cu noua Strategie europeană în materie de formare judiciară¹⁸ (2025-2030), care se axează pe digitalizare, creând mediul de sprijin necesar pentru transformarea sa în realitate.

Competitivitatea este una dintre prioritățile și elementele centrale ale mandatului actualei Comisii¹⁹. UE trebuie să își intensifice eforturile și să acopere mai mult teren pentru a asigura competitivitatea, prosperitatea și echitatea²⁰. Această poziție este susținută de Consiliu, care subliniază nevoia de acțiuni decisive pentru stimularea competitivității²¹. DigitalJustice@2030 se bazează pe aceste obiective de politică și transpune în acțiuni concrete prioritățile stabilite de Consiliu în Strategia privind e-justiția europeană 2024-2028²² și în Concluziile Consiliului privind utilizarea IA în domeniul justiției²³.

¹³ [Directiva \(UE\) 2016/680](#) privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, detectării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor sau al executării pedepselor și privind libera circulație a acestor date.

¹⁴ [Regulamentul \(UE\) 2019/881](#) privind ENISA (Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică) și privind certificarea securității cibernetică pentru tehnologia informației și comunicațiilor (Regulamentul privind securitatea cibernetică).

¹⁵ [COM\(2025\) 570](#) – Comunicarea Comisiei privind un buget dinamic al UE pentru prioritățile viitorului – Cadrul financiar multianual 2028-2034, p. 3 și [COM/2025/565](#) – Propunere de regulament de instituire a Fondului european pentru coeziune economică, socială și teritorială, agricultură și zone rurale, pescuit și afaceri maritime, prosperitate și securitate pentru perioada 2028-2034, considerentul 20 și articolul 3 alineatul (1) litera (e) punctul (II).

¹⁶ [COM\(2025\) 570 final – SWD\(2025\) 570 final/2](#) – Document de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește Comunicarea privind un buget dinamic al UE pentru prioritățile viitorului – Cadrul financiar multianual 2028-2034, p. 39.

¹⁷ Raportul Draghi „*The future of European competitiveness – In-depth analysis and recommendations*” (Viitorul competitivității europene – analiză aprofundată și recomandări), p. 67.

¹⁸ COM(2025)801 – Strategia europeană în materie de formare judiciară pentru perioada 2025-2030 – crearea unui mediu favorabil pentru DigitalJustice@2030.

¹⁹ [COM\(2025\) 30 final](#) – O Busolă pentru competitivitatea UE, p. 2.

²⁰ „[Europa - în fața unei alegeri](#)”: orientările politice pentru următoarea Comisie Europeană 2024–2029, p. 6.

²¹ [Declarația de la Budapesta a Consiliului UE \(838/24\)](#) privind noul pact pentru competitivitatea europeană, p. 1.

²² Strategia Consiliului privind e-justiția europeană 2024-2028 ([C/2025/437](#)).

²³ Concluziile Consiliului din decembrie 2024 privind utilizarea inteligenței artificiale în domeniul justiției ([16593/24](#)), punctul 25.

DigitalJustice@2030 se întemeiază pe discuțiile cu statele membre și cu principalele părți interesate din cadrul forumurilor la nivel înalt privind justiția pentru creștere și viitorul justiției penale a UE, subliniind inițiativele privind digitalizarea care au beneficiat de un sprijin larg²⁴ și care sunt menite să sporească gradul de adoptare a tehnologiilor digitale, inclusiv a IA, în sistemele de justiție până în 2030.

1. Cartografierea progreselor înregistrate în ceea ce privește digitalizarea națională a justiției și schimbul de bune practici

Potrivit Tabloului de bord din 2025 privind justiția în UE²⁵, statele membre înregistrează în mod neuniform progrese în ceea ce privește digitalizarea sistemelor lor naționale de justiție. Motivele acestor diferențe variază de la un stat membru la altul, dar includ disponibilitatea resurselor umane și financiare, precum și prioritățile politice divergente.

Tabloul de bord privind justiția în UE oferă unele date privind nivelul de digitalizare a sistemelor naționale de justiție din statele membre, însă nu există o imagine de ansamblu a inițiativelor sau instrumentelor naționale. Statele membre au nevoie de instrumente informatice și de standarde în materie de date identice sau similare pentru a digitaliza practicile care sunt comune tuturor sistemelor naționale de justiție. Statele membre interesate să utilizeze soluții care s-au dovedit eficiente în alte state membre se pot confrunța cu dificultăți în ceea ce privește accesul la informații.

Pentru a aborda această chestiune, Comisia, împreună cu Consiliul, a început să cartografieze inițiativele și instrumentele naționale relevante. Datele oferă o imagine de ansamblu inițială a digitalizării sistemelor de justiție din UE. Pe această bază, se va dezvolta un mecanism cu un caracter permanent, „un registru viu”, pentru colectarea de informații și pentru schimbul de bune practici. Registrul va fi găzduit pe portalul e-justiție²⁶. Utilizarea structurii și a configurației portalului ar permite statelor membre să efectueze cu ușurință actualizări atunci când este necesar, în timp ce caracterul familiar al portalului vizează reducerea la minimum a sarcinii administrative.

Scopul este ca statele membre să identifice soluții corespunzătoare în uz care ar putea duce la punerea în aplicare pe scară mai largă a acestora și ar putea promova interoperabilitatea transfrontalieră. Comisia, în colaborare cu Consiliul, va organiza schimburi de bune practici între statele membre. Există numeroase exemple de bune practici digitale în UE care îmbunătățesc calitatea justiției și oferă un acces îmbunătățit și o transparență sporită celor care depind de sistemele de justiție și lucrează în cadrul acestora. De exemplu, în Estonia, toate serviciile publice sunt disponibile online. Sistemul său de justiție dispune de numeroase instrumente digitale, dar în centrul acestuia se află fișierul electronic. Acest fișier electronic furnizează date sistemelor informatice ale instanțelor și este interoperabil cu sistemele de informații ale autorităților de aplicare a legii. Toate comunicările dintre părți în cauzele civile pot fi prelucrate electronic, inclusiv crearea și trimiterea de citații, procese-verbale ale audierilor și decizii – și toate părțile pot urmări procedurile în format electronic. Estonia a estimat că utilizarea acestor instrumente digitale a redus durata medie a procedurilor judiciare civile de la 156 de zile la 99 de zile²⁷.

²⁴ Aceste [două foruri la nivel înalt](#) au reunit statele membre, Parlamentul European, reprezentanți ai mediului academic, practicieni și societatea civilă în patru reuniuni plenare, fiecare dintre acestea desfășurându-se în perioada martie 2025-noiembrie 2025.

²⁵ Tabloul de bord privind justiția în UE pentru anul 2025, [COM\(2025\) 375 final](#), secțiunea 2.2.3. Digitalizare.

²⁶ [e-justiție: procedura judiciară digitală în Estonia](#).

²⁷ [Fișă informativă e-Estonia: e-justitie](#).

Datele colectate vor constitui, de asemenea, baza setului de instrumente informatice propus (a se vedea acțiunea 3) și vor contribui la stabilirea jaloanelor și a țintelor în materie de investiții și reformă pentru posibile măsuri de finanțare în temeiul următorului CFM propus²⁸.

Acțiunea 1: Comisia va crea un registru viu de instrumente digitale, în special IA, utilizate în justiție în întreaga UE, care va fi disponibil pe portalul european e-justiție până la sfârșitul anului 2026.

Acțiunea 2: Comisia va facilita schimbul de bune practici între statele membre cu privire la instrumentele digitale, în special IA, utilizate în justiție.

2. Setul de instrumente IT pentru justiție

Activitatea de cartografiere a instrumentelor digitale disponibile în prezent în statele membre a arătat că statele membre au nevoi identice sau similare și doresc să dezvolte soluții similare. Mai multe state membre au implementat deja cu succes instrumente de IA, iar aceste soluții ar putea fi și în beneficiul altora. De exemplu, instrumentele avansate de recunoaștere vocală bazate pe IA sunt utilizate pentru a transpune vocea în text și pentru a transcrie audierile în mai multe state membre, ceea ce generează economii clare de timp. Alte state membre utilizează adnotarea automată și descrierea conținutului hotărârilor judecătorești și al altor decizii judiciare, în timp ce unele state membre au început să utilizeze modele lingvistice de mari dimensiuni pentru a analiza hotărârile judecătorești și pentru a redacta documente juridice. Cu toate acestea, pentru majoritatea statelor membre, utilizarea instrumentelor de IA este doar planificată. Prin urmare, Consiliul a invitat Comisia să sprijine statele membre în ceea ce privește colectarea și schimbul de informații cu privire la utilizarea instrumentelor de IA în sistemele naționale de justiție, pentru a crea și a opera un „set comun de instrumente în materie de IA în domeniul justiției”²⁹.

Deși armonizarea deplină la nivelul UE a soluțiilor de justiție digitală în sistemele naționale poate împiedica inovarea sănătoasă, nivelul actual de fragmentare și lipsa standardizării reprezintă o deficiență în ceea ce privește costurile și eficiența. De exemplu, nu este necesar sau eficient ca statele membre să implementeze 27 de sisteme software diferite pentru a efectua cercetări juridice în instanță.

Scopul setului de instrumente este de a realiza economii de costuri și de a reduce barierele din calea punerii în aplicare prin punerea la dispoziția statelor membre a unui set de instrumente informatice. Setul de instrumente este o extindere firească a cartografierii, scopul fiind nu numai de a partaja soluții informatice, ci și de a facilita statelor membre procesul de digitalizare a sistemelor de justiție în practică. Utilizând instrumente care au fost deja dezvoltate și testate de alte țări, statele membre pot evita crearea de la zero a unui nou instrument, care economisește atât timp, cât și bani. Punerea în aplicare a unor instrumente de succes în mai multe state membre ar putea contribui la reutilizarea standardelor comune și la sprijinirea interoperabilității.

Comisia va crea acest set de instrumente pentru a ajuta statele membre să își accelereze nivelul de digitalizare și să genereze economii de costuri. Setul de instrumente va include instrumente de IA, precum și orice alte instrumente informatice relevante care să fie utilizate în sistemele

²⁸ [COM/2025/565 final](#) – Propunere de regulament de instituire a Fondului european pentru coeziune economică, socială și teritorială, agricultură și zone rurale, pescuit și afaceri maritime, prosperitate și securitate pentru perioada 2028-2034.

²⁹ Concluziile Consiliului din decembrie 2024 privind utilizarea inteligenței artificiale în domeniul justiției ([16593/24](#)), punctul 25.

de justiție. Acesta va fi găzduit pe portalul Europa interoperabilă³⁰ instituit prin Regulamentul privind Europa interoperabilă³¹ pentru a facilita schimbul de instrumente, standarde în materie de date și orientări. Va fi de competența fiecărui stat membru să decidă ce instrumente ar dori să partajeze și în ce măsură.

Acțiunea 3: Comisia va crea setul de instrumente informatice până la sfârșitul anului 2026 și va promova utilizarea acestuia.

3. IA în sistemele de justiție

Utilizarea eficace a IA în sistemele de justiție face parte din obiectivul de a plasa UE în avangarda revoluției IA, astfel cum se prevede în Planul de acțiune privind continentul IA³². Strategia privind aplicarea IA³³ se axează pe valorificarea potențialului transformator al IA, pe accelerarea adoptării IA în toate sectoarele pentru a îmbunătăți competitivitatea și creșterea economică, precum și pentru a reduce sarcina administrativă. În scopul promovării și accelerării utilizării IA în justiție, strategia privind aplicarea IA se bazează pe acțiuni concrete în prezenta strategie DigitalJustice@2030.

IA are un potențial enorm în domeniul justiției și ar putea duce la câștiguri semnificative în materie de eficiență. De exemplu, în Germania, asistentul virtual OLGA vine în sprijinul judecătorilor în vederea soluționării căilor de atac în cadrul procedurilor colective³⁴ în urma cauzei Dieselgate³⁵. OLGA examinează hotărârile pronunțate în primă instanță și extrage parametri precum tipul de vehicul și motor, standardul privind gazele de evacuare și motivele pentru rechemare. Pe baza acestor parametri, instrumentul grupează automat cauze similare și completează modele individuale concepute de judecători. Utilizarea OLGA a permis programarea inteligentă a cauzelor, de exemplu cu aceiași reprezentanți ai reclamanților, permițând instanței să organizeze zile de reuniune foarte eficiente³⁶. Acest instrument i-a scutit, de asemenea, pe judecători de sarcini foarte repetitive, care le-au permis să se concentreze, în schimb, asupra activității lor de bază. Cu toate acestea, cel mai important, sistemul nu intervine în procesul decizional, întrucât judecătorii iau întotdeauna decizii cu privire la fiecare cauză după verificarea faptelor. Ministerul Justiției și Migrației din Baden-Württemberg raportează³⁷ că utilizarea OLGA a facilitat instrumentarea cauzelor și a redus semnificativ timpul de soluționare a acestora. În fapt, în lipsa asistentului OLGA, instrumentarea cauzelor cu ajutorul efectivului actual de personal ar dura câțiva ani. Astfel cum a concluzionat judecătorul însărcinat cu proiectul OLGA din cadrul Tribunalului Regional Superior din Stuttgart: „prelucrarea manuală a procedurilor colective ține acum de domeniul trecutului”³⁸.

³⁰ [Portalul Europa interoperabilă](#).

³¹ Regulamentul (UE) 2024/903 de stabilire a unor măsuri pentru un nivel ridicat de interoperabilitate a sectorului public în întreaga Uniune (Regulamentul privind Europa interoperabilă).

³² [COM\(2025\) 165 final](#) – Planul de acțiune privind continentul IA, p. 1.

³³ COM(2025) 723 final – Strategia privind aplicarea IA, p. 1 și p. 12.

³⁴ Prin „proceduri colective” se înțeleg acțiunile judiciare multiple introduse de reclamanți individuali cu privire la aceeași practică sau la o practică similară. Instrumentele informatice pot fi relevante și în cadrul altor acțiuni judiciare care abordează prejudiciile colective, cum ar fi acțiunile în reprezentare în temeiul [Directivei \(UE\) 2020/1828 privind acțiunile în reprezentare](#).

³⁵ „Dieselgate” este numele unui scandal descoperit în 2015 cu privire la autovehiculele care fuseseră vândute cu un software specific în cazul motoarelor diesel care puteau fi detectate în momentul testării autovehiculului, modificând în consecință performanța pentru a îmbunătăți rezultatele. Aceasta a generat mii de procese și recursuri.

³⁶ Spoelne, J. *OLGA – der KI-Assistent für Dieselfahrer*.

³⁷ Landtag von Baden-Württemberg, [Drucksache 17/5658](#), p. 4.

³⁸ Landtag von Baden-Württemberg, [Drucksache 17/5658](#), p. 4.

Cu toate acestea, utilizarea IA în sistemele de justiție prezintă, de asemenea, riscuri la adresa drepturilor fundamentale, iar aceste riscuri trebuie atenuate. Instrumentele IA ar trebui să sprijine și să nu înlocuiască vreodată judecătorii în procesul lor decizional³⁹. Regulamentul UE privind IA⁴⁰ clasifică anumite utilizări ale IA ca prezentând un grad ridicat de risc. În principiu, sistemele de IA destinate a fi utilizate de către o autoritate judiciară pentru a o asista în cercetarea și interpretarea faptelor sau a legii, precum și în aplicarea legii la un set concret de fapte, sunt considerate ca prezentând un grad ridicat de risc. În consecință, se aplică cerințe stricte. Sistemele de IA destinate unor activități administrative care nu afectează procesul decizional efectiv în cazuri individuale, cum ar fi pseudonimizarea hotărârilor judecătorești, a documentelor sau a datelor, nu sunt considerate ca prezentând un grad ridicat de risc. Cu toate acestea, ele fac obiectul unor cerințe în materie de transparență.

Pentru a sprijini punerea în aplicare în condiții de siguranță a IA în sistemele de justiție, Consiliul a invitat Comisia să exploreze potențialul IA în domeniul justiției și să sprijine statele membre în punerea în aplicare a Regulamentului privind IA⁴¹. Comisia se angajează să însoțească statele membre în parcursul lor de implementare a IA. Primul pas a fost adoptarea orientărilor privind practicile interzise în domeniul IA în februarie 2025⁴². Următorul pas va consta în finalizarea orientărilor generale privind sistemele de IA cu grad ridicat de risc în temeiul Regulamentului privind IA, a căror publicare este planificată pentru februarie 2026. Utilizarea instrumentelor de IA cu grad ridicat de risc în sistemele de justiție este esențială și va contribui la conturarea acestor orientări. DigitalJustice@2030 propune, de asemenea, să se verifice dacă statele membre au nevoie de sprijin suplimentar pentru a utiliza instrumentele IA în mod eficace în sistemele de justiție și dacă se justifică o abordare coordonată la nivelul UE.

Statele membre doresc să utilizeze sistemele de IA în justiție pentru a îmbunătăți eficiența și a reduce întârzierile⁴³. Mai multe măsuri de sprijinire a utilizării IA în sistemele de justiție sunt prezentate în strategia DigitalJustice@2030. Setul de instrumente informatice este conceput pentru a facilita și a accelera adoptarea instrumentelor IA (acțiunea 3). Finanțarea din partea Uniunii este disponibilă pentru proiecte legate de utilizarea IA în sistemele de justiție (acțiunile 11 și 12), iar adoptarea IA va fi monitorizată prin cartografierea instrumentelor informatice (acțiunea 1). Comisia intenționează să sprijine în continuare autoritățile naționale prin dezbateri și susținerea acestora în luarea deciziilor de a utiliza instrumentele IA și în ce scop, precum și privind modul în care le pot utiliza astfel încât să sporească eficiența, potrivit planificării – eventual prin orientări specifice⁴⁴.

La nivelul UE, agențiile și organismele din domeniul justiției și afacerilor interne iau în considerare utilizarea IA în cadrul activității lor operaționale și pot testa noi instrumente de IA. Comisia va monitoriza progresele înregistrate.

³⁹ Considerentul 61 din [Regulamentul privind IA](#).

⁴⁰ [Regulamentul \(UE\) 2024/1689](#) de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (Regulamentul privind IA).

⁴¹ Concluziile Consiliului din decembrie 2024 privind utilizarea inteligenței artificiale în domeniul justiției (16593/24), punctul 21.

⁴² [C\(2025\)5052 final](#) – Orientări ale Comisiei privind practicile interzise în domeniul inteligenței artificiale instituite prin Regulamentul (UE) 2024/1689 (Regulamentul privind IA).

⁴³ Din discuțiile din cadrul reuniunii experților în contextul președinției poloneze a Consiliului Uniunii Europene de la Varșovia – „Noi provocări ale dezvoltării IA și ale comunicării electronice în domeniul justiției” (19-20 mai 2025).

⁴⁴ Concluziile Comisiei Europene și ale președinției poloneze enunțate în cronică oficială a reuniunii experților organizată în timpul președinției poloneze a Consiliului Uniunii Europene de la Varșovia – „Noi provocări ale dezvoltării IA și ale comunicării electronice în domeniul justiției” (19-20 mai 2025), p. 39.

Acțiunea 4: Comisia va prezenta în detaliu utilizarea sistemelor de IA cu grad ridicat de risc în justiție, în special prin definirea, până în februarie 2026, a unor orientări relevante în temeiul Regulamentului privind IA, cu contribuții din partea comunității judiciare.

Acțiunea 5: Comisia va identifica, împreună cu statele membre și cu alte părți interesate relevante, domeniile în care UE le poate sprijini în adoptarea IA în justiție, eventual cu orientări specifice care să precizeze dacă, în ce scop și în ce mod ar putea utiliza instrumentele de IA.

4. Spațiul european al datelor juridice

Persoanele fizice și profesioniștii din multe domenii dispun de o multitudine de informații aflate la îndemâna lor. Acest fapt nu se aplică în cazul documentelor și datelor juridice, care adesea nu sunt disponibile online, ceea ce înseamnă că există un nivel mai scăzut de accesibilitate și transparență în acest domeniu. În prezent, datele juridice online pot fi accesate în diferite moduri, facilitate și sprijinite de UE. Spațiul european al datelor juridice urmărește să reunească toate aceste date într-un singur loc:

- EUR-Lex pentru accesul la legislația autentică a UE în 24 de limbi, la jurisprudența UE, la măsurile naționale de transpunere, precum și la anumite părți din jurisprudența națională, cu funcții de căutare și analiză;
- N-Lex pentru accesul la bazele de date de drept intern ale statelor membre;
- portalul e-justiție pentru informații privind sistemele de justiție și accesul la justiție în UE, precum și pentru accesul la jurisprudența UE și națională;
- mai multe state membre operează propriile platforme.

Accesul facil la jurisprudența și legislația aplicabilă actualizată prezintă numeroase avantaje, nu numai la nivelul UE, ci și în toate statele membre. Să luăm exemplul unui judecător polonez care trebuie să aplice legislația italiană atunci când ia o decizie cu privire la un litigiu între o societate poloneză și una italiană. Contractul încheiat între cele două societăți include o clauză privind alegerea legii aplicabile (legea aplicabilă), care precizează că se aplică legislația italiană⁴⁵. Întrucât societatea poloneză a înaintat cauza unei instanțe poloneze⁴⁶, judecătorul polonez va decide cu privire la litigiu pe baza legislației italiene și va avea nevoie de acces la întreaga legislație și jurisprudență italiană conexasă. Dacă acestea nu sunt disponibile online, este și mai dificil pentru profesioniștii din domeniul justiției în cauzele transfrontaliere să identifice, să înțeleagă, să interpreteze și să aplice dreptul străin într-o cauză pendinte⁴⁷. Acest fapt poate genera întârzieri semnificative, având un efect negativ asupra aplicării legii și subminând creșterea economică și competitivitatea. Este destul de dificil pentru profesioniștii din domeniul justiției să aplice legi străine cu privire la care nu au beneficiat de formare, fără a fi nevoiți totodată să depună eforturi în scopul de a găsi documentele necesare.

Pe lângă sprijinirea profesioniștilor din domeniul justiției în cauzele transfrontaliere, un nivel sporit de transparență contribuie, de asemenea, la creșterea încrederii publicului în sistemul de

⁴⁵ În conformitate cu articolul 3 din [Regulamentul \(CE\) nr. 593/2008](#) privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I).

⁴⁶ Competența instanței poloneze ar fi stabilită în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) litera (a) din [Regulamentul \(UE\) nr. 1215/2012](#) (Regulamentul Bruxelles Ia).

⁴⁷ În cazul în care nu se pot găsi informații, judecătorul va fi obligat să formuleze o cerere oficială de informații în temeiul articolului 4 din [Convenția europeană în domeniul informației asupra dreptului străin](#) (1968, CETS 062), care necesită mult mai mult timp decât în cazul în care legislația și jurisprudența ar fi disponibile online.

justiție. Accesul la informații privind legea, jurisprudența și interpretarea dispozițiilor legale este important pentru exercitarea dreptului de acces la justiție⁴⁸.

Acesta este motivul pentru care, pe baza Strategiei europene privind datele din 2020⁴⁹, a fost instituit un spațiu european al datelor juridice cu scopul de a exploata valoarea datelor pentru a produce beneficii mai ample pentru economia și societatea UE. Scopul este de a furniza date accesibile, reutilizabile și care pot fi consultate cu ușurință în ceea ce privește legislația și jurisprudența în întreaga UE. Spațiul european al datelor juridice nu oferă doar date pentru a sprijini profesioniștii din domeniul justiției în contextul desfășurării activității lor. Acesta va oferi treptat acces și la date judiciare, adecvate pentru antrenarea sistemelor de IA, sprijinind astfel întreprinderile din domeniul tehnologiei juridice să dezvolte instrumente de IA inovatoare, adaptate la domeniul justiției. Unul dintre aspectele esențiale ale bunei funcționări a instrumentelor de IA este calitatea datelor de antrenament. Acesta este domeniul în care spațiul european al datelor juridice poate contribui la inovare, și anume prin permiterea accesului la conținuturi legale care pot fi descărcate, de înaltă calitate, relevante și într-un volum ridicat. Datele atent gestionate pentru documentele juridice ale UE disponibile pe EUR-Lex se află în centrul acestei activități.

Standardele comune sunt esențiale pentru funcționarea spațiului european al datelor juridice și pentru asigurarea interoperabilității datelor juridice și judiciare, în special a identificatorului european de legislație (ELI)⁵⁰ și a identificatorului european de jurisprudență (ECLI)⁵¹. Accesul la legislație și jurisprudență presupune ca toate documentele relevante să fie identificate în mod corect, să poată fi citite automat și consultate online. Prin urmare, este esențială asigurarea faptului că ELI și ECLI sunt adoptate cât mai curând posibil de către toate statele membre⁵². Standardul ELI este utilizat în prezent de 19 state membre, șapte dintre acestea adoptând ELI începând din 2024. ECLI a fost pus în aplicare parțial în 21 de state membre, în majoritatea cazurilor doar de către un număr limitat de instanțe. 17 dintre statele membre care au adoptat standardul ECLI sunt conectate la motorul de căutare ECLI pe portalul european e-justiție.

În timp ce activitatea privind N-Lex, portalul e-justiție și motoarele de căutare aferente dreptului și jurisprudenței continuă, acțiunile referitoare la DigitalJustice@2030 ar trebui să aibă în cele din urmă ca rezultat furnizarea de date judiciare accesibile, reutilizabile și care pot fi consultate cu ușurință pentru toți profesioniștii din domeniul justiției, precum și pentru toate persoanele fizice și întreprinderile din domeniul tehnologiei juridice. Comisia se angajează să implementeze pe deplin ELI și ECLI, sprijinind statele membre în diferite moduri. Finanțarea din partea UE în cadrul Instrumentului de sprijin tehnic și asistența tehnică suplimentară în cadrul viitorului CFM ar putea fi utilizate pentru implementarea ELI și ECLI.

În Strategia privind o uniune europeană a datelor⁵³, Comisia a anunțat că va propune extinderea listei seturilor de date cu valoare ridicată în 2026⁵⁴, pentru a acoperi și datele juridice, care vor avea un nivel sporit de calitate și accesibilitate. Seturile de date cu valoare ridicată trebuie puse la dispoziție gratuit, în formate prelucrabile automat și prin intermediul unei interfețe

⁴⁸ Orientările CEPEJ pentru publicarea online a hotărârilor judecătorești [[CEPEJ \(2024\) 9](#)], 18 noiembrie 2024, p. 4.

⁴⁹ O strategie europeană privind datele ([COM/2020/66](#)), secțiunea 5 punctul D.

⁵⁰ Ce este [ELI](#)?

⁵¹ Ce este [ECLI](#)?

⁵² Comunicarea Comisiei din 2020 ([COM/2020/710 final](#)) – „Digitalizarea justiției în Uniunea Europeană. O panoplie de posibilități” a subliniat deja importanța disponibilității datelor judiciare (secțiunea 3.4.).

⁵³ COM(2025)835 – Comunicarea Comisiei referitoare la Strategia privind o uniune europeană a datelor – Deblocarea datelor pentru IA, p. 10.

⁵⁴ Articolul 13 și 14 din [Directiva \(UE\) 2019/1024](#) privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public (reformare).

standardizate de programare a aplicațiilor. După caz, seturile de date cu valoare ridicată ar trebui să fie disponibile prin descărcare în masă. Extinderea listei seturilor de date cu valoare ridicată va pune un volum mai mare de date la dispoziția IMM-urilor, a întreprinderilor nou-înființate și a dezvoltatorilor de IA prin reducerea barierelor în calea accesului la date.

Acțiunea 6: Comisia și Oficiul pentru Publicații al UE vor sprijini adoptarea integrală a ELI și ECLI. În cazul ECLI, asigurarea faptului că, până în 2030, întregii jurisprudențe din toate statele membre i se atribuie un ECLI și aceasta poate fi consultată cu ușurință în motorul de căutare ECLI de pe portalul european e-justiție. Prima etapă va consta în atribuirea unui identificator ECLI tuturor hotărârilor noi la nivelul tuturor instanțelor. A doua etapă va consta în integrarea întregii jurisprudențe existente. În cazul ELI, asigurarea faptului că, până în 2030, fiecărui act legislativ din toate statele membre i se atribuie un ELI, care poate fi consultat cu ușurință în motorul de căutare ELI.

Acțiunea 7: Comisia și Oficiul pentru Publicații al UE vor sprijini dezvoltarea aplicațiilor de tehnologie juridică, printre care instrumente de IA pentru justiție, prin îmbunătățirea disponibilității și reutilizării datelor juridice și judiciare (inclusiv a jurisprudenței și a legislației).

5. Utilizarea videoconferințelor

Pandemia de COVID-19 a constrâns o mare parte a forței de muncă (inclusiv sistemul judiciar) să se adapteze la noua situație: utilizarea videoconferințelor a devenit o soluție viabilă în multe cazuri pentru a asigura continuitatea justiției. Deși, până în 2020, videoconferințele erau deja reglementate și utilizate în unele cazuri de cooperare transfrontalieră a UE în materie civilă și penală⁵⁵, temeiul juridic lipsea în cazul multor altor proceduri ale UE. Regulamentul privind digitalizarea a eliminat parțial această lacună și oferă în prezent un temei juridic pentru desfășurarea audierilor prin videoconferință pentru procedurile judiciare transfrontaliere în materie civilă și comercială, precum și pentru procedurile de cooperare judiciară în materie penală.

În temeiul dreptului Uniunii, martorii, experții, persoanele suspectate și acuzate, precum și victimele infracțiunilor pot fi audiate prin videoconferință pentru a colecta probe dacă sunt prezente în alt stat membru⁵⁶. Pentru victimele criminalității, Comisia propune, de asemenea, includerea în Directiva privind drepturile victimelor a unei dispoziții privind utilizarea videoconferințelor pentru a facilita participarea de la distanță la procedurile penale a victimelor cu reședința în străinătate. Această propunere este încă în curs de negociere. În prezent, nu există norme la nivelul UE care să reglementeze participarea de la distanță a unei persoane suspectate sau acuzate la audierile în fața instanței din cadrul procedurilor penale dintr-un alt stat membru în alte scopuri decât strângerea probelor. Această situație determină adesea costuri de călătorie semnificative pentru o persoană suspectată sau acuzată și poate genera provocări practice, în special pentru persoanele vulnerabile. De asemenea, aceasta poate duce la desfășurarea proceselor în lipsă sau poate necesita utilizarea unor măsuri coercitive foarte

⁵⁵ În special, [Directiva 2014/41/UE](#) privind ordinul european de anchetă în materie penală, articolul 10 din Convenția cu privire la asistența judiciară reciprocă în materie penală între statele membre ale Uniunii Europene [42000A0712(01)], [Directiva 2012/29/UE](#) privind drepturile victimelor criminalității și [Regulamentul \(CE\) nr. 1206/2001 al Consiliului](#) privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială.

⁵⁶ În conformitate cu [Directiva 2014/41/UE](#) din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală, Convenția UE cu privire la asistența reciprocă în materie penală [42000A0712(01)] și [Directiva 2012/29/UE](#) privind drepturile victimelor criminalității.

intruzive, cum ar fi un mandat european de arestare, pentru a se asigura că persoana suspectată sau acuzată participă la proces.

Aceste considerente au fost recunoscute în cea mai recentă evaluare privind punerea în aplicare a ordinului european de anchetă⁵⁷, care invită Comisia să găsească o soluție la nivelul UE pentru a permite participarea persoanelor acuzate la procese prin videoconferință dintr-un alt stat membru. Comisia intenționează să remedieze această lacună pentru a permite participarea de la distanță la audierile în fața instanțelor penale a unei persoane suspectate sau acuzate dintr-un alt stat membru prin videoconferință. În ceea ce privește victimele criminalității, Comisia va evalua modul în care ar trebui abordată și participarea de la distanță, ținând seama de rezultatul negocierilor referitoare la revizuirea Directivei privind drepturile victimelor.

Există anumite provocări practice care trebuie abordate pentru a se asigura buna desfășurare a audierilor la distanță prin videoconferință. De exemplu, statele membre utilizează adesea diferite platforme de videoconferință, ceea ce nu reprezintă o problemă în sine, ci poate deveni un obstacol în contextul efectuării unei audieri transfrontaliere la distanță, deoarece soluțiile software și hardware diferite nu sunt întotdeauna interoperabile. Acest aspect este important atunci când se organizează o videoconferință între două autorități judiciare din state membre diferite, de exemplu pentru obținerea de probe în materie civilă⁵⁸ și în timpul audierilor în materie penală.

Deși există deja soluții la această problemă de interoperabilitate, cum ar fi suplimente (*addon*), module de extensie (*plug-in*) și aplicații ale terților, aceste soluții fac adesea instabilă conexiunea și ridică semne de întrebare cu privire la protecția datelor și a vieții private. În prezent, nu există o soluție paneuropeană pentru utilizarea videoconferințelor în cazul procedurilor transfrontaliere în materie de justiție. Fiecare stat membru utilizează fie produse gata de utilizare, fie instrumente pe care le-au dezvoltat ele însele. Acest fapt poate fi suficient de adecvat pentru audierile interne, dar, pentru audierile transfrontaliere, lipsa interoperabilității face ca desfășurarea audierilor la distanță să fie dificilă, dacă nu imposibilă. Prin urmare, ar trebui căutată o soluție pentru a soluționa problemele legate de interoperabilitate. Acesta este motivul pentru care Comisia va analiza diferite opțiuni pentru depășirea barierelor din calea interoperabilității⁵⁹.

În plus, Comisia va veni în sprijinul statelor membre prin furnizarea unui set de cerințe tehnice comune voluntare pentru utilizarea videoconferințelor. Aceste cerințe vor viza, de exemplu, modul de desfășurare a videoconferințelor și de dezvoltare în continuare a software-ului pentru videoconferințe aflat deja în uz. Aceste cerințe ar fi adaptate pentru a fi utilizate în domeniul justiției și ar oferi o bază solidă pentru asigurarea unei calități audio și video corespunzătoare în timp real pentru videoconferințe securizate și confidențiale în cursul procedurilor judiciare. Statele membre ar putea utiliza aceste cerințe atunci când derulează proceduri de achiziții publice sau de dezvoltare ulterioară, de exemplu, și ar putea economisi costul elaborării unor astfel de cerințe pentru ele însele. Aceste cerințe tehnice voluntare sunt menite să faciliteze interoperabilitatea și vor fi accesibile prin intermediul portalului Europa interoperabilă.

Acțiunea 8: Comisia va recomanda cerințe tehnice voluntare comune la nivelul UE pentru videoconferințe până la sfârșitul anului 2027.

⁵⁷ Raport final cu privire la cea de a zecea rundă de evaluări reciproce privind punerea în aplicare a ordinului european de anchetă (OEA), [15834/1/24](#), Bruxelles, 10 decembrie 2024.

⁵⁸ În temeiul [Regulamentului \(UE\) 2020/1783](#) privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială (obținerea de probe) (reformare).

⁵⁹ Opțiunile strategice de dezvoltare și achiziții în domeniul IT vor face obiectul aprobării prealabile de către Consiliul pentru tehnologia informației și securitate cibernetică al Comisiei Europene.

Acțiunea 9: În contextul revizuirii Directivei privind ordinul european de anchetă, Comisia va încerca să facă posibilă participarea de la distanță la audierile în fața instanțelor penale a unei persoane suspectate sau acuzate dintr-un alt stat membru prin videoconferință, inclusiv să asigure garanțiile procedurale necesare. Comisia va evalua totodată necesitatea în acest context de a include norme pentru a facilita participarea de la distanță a victimelor criminalității, precum și garanțiile necesare, ținând seama de rezultatul negocierilor referitoare la revizuirea Directivei privind drepturile victimelor.

Acțiunea 10: Comisia va studia fezabilitatea și va evalua costurile și beneficiile diferitelor opțiuni pentru depășirea problemelor de interoperabilitate pentru utilizarea videoconferințelor transfrontaliere în cadrul procedurilor judiciare până la sfârșitul anului 2027.

6. Finanțare

Digitalizarea sistemelor naționale de justiție este o investiție care urmărește să asigure o justiție mai eficientă. Această investiție va fi compensată treptat și, în cele din urmă, va economisi resurse. De exemplu, introducerea videoconferințelor în sălile de judecată din Cehia a avut succes. În 2024, au avut loc aproximativ 12 300 de audieri prin videoconferință. Implementarea echipamentelor și a software-ului aferent în săli de judecată a costat aproximativ 8 milioane EUR, cu sprijin din fonduri UE în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență⁶⁰. Utilizarea videoconferințelor generează în prezent economii pentru autoritățile judiciare cehe în valoare de peste 2,2 milioane EUR anual în ceea ce privește costurile de transport și de securitate, despăgubirile pentru martori și rambursarea cheltuielilor de călătorie pentru martori, iar aceste economii vor continua⁶¹.

Investițiile în digitalizare vor contribui, de asemenea, la creșterea productivității. În cele din urmă, aceste investiții vizează creșterea eficienței sistemelor naționale de justiție, ceea ce va avea un impact pozitiv asupra creșterii economice. Unele elemente ale prezentei strategii DigitalJustice@2030, de exemplu încurajarea reutilizării instrumentelor informatice, vor genera economii pentru bugetele naționale, îmbunătățind în același timp interoperabilitatea dintre sistemele naționale de justiție.

Având în vedere aceste considerente, Consiliul a invitat Comisia să promoveze o finanțare adecvată pentru dezvoltarea și utilizarea IA în domeniul justiției⁶². Strategia Consiliului privind e-justiția europeană pentru perioada 2024-2028⁶³ subliniază că statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a solicita finanțare prin intermediul diferitelor instrumente financiare incluse în CFM. Prin urmare, accesul la finanțare ar trebui facilitat la nivelul UE.

UE sprijină deja statele membre în contextul eforturilor depuse de acestea pentru a-și spori eficiența sistemelor judiciare prin intermediul mai multor instrumente de finanțare, care urmăresc obiective diferite:

- programul „Justiție” sprijină dezvoltarea proiectelor transfrontaliere în materie de digitalizare, însă are un buget limitat. În prezent, acesta pune un accent deosebit pe

⁶⁰ Regulamentul (UE) 2021/241 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență.

⁶¹ Contribuția domnului Přemysl Sezemský, director al Departamentului e-justiție din cadrul Ministerului Justiției din Republica Cehă, enunțată în cronică oficială a reuniunii experților organizată în timpul președinției poloneze a Consiliului Uniunii Europene de la Varșovia – Noi provocări ale dezvoltării IA și ale comunicării electronice în domeniul justiției (19-20 mai 2025), p. 15-16.

⁶² Concluziile Consiliului din decembrie 2024 privind utilizarea inteligenței artificiale în domeniul justiției (16593/24), punctul 22.

⁶³ Strategia Consiliului privind e-justiția europeană 2024-2028 (C/2025/437), punctul 24.

sprijinirea statelor membre în punerea în aplicare a Regulamentului privind digitalizarea⁶⁴,

- Mecanismul de redresare și reziliență sprijină reformele și investițiile întreprinse de statele membre pentru ca economiile și societățile lor să devină mai sustenabile, mai reziliente și mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile tranziției verzi și digitale. O serie de măsuri cuprinse în planurile de redresare și reziliență vizează promovarea digitalizării sistemelor de justiție ale statelor membre. Aproximativ jumătate dintre statele membre⁶⁵ au inclus astfel de reforme și investiții în planurile lor de redresare și reziliență. Proiectele includ, de exemplu, utilizarea de videoconferințe, inițierea de înregistrări audio digitale ale procedurilor, îmbunătățirea gestionării cauzelor, digitalizarea procedurilor civile și penale;
- programul „Europa digitală” sprijină activitatea Comisiei având ca obiect digitalizarea cooperării judiciare transfrontaliere a UE, în special în contextul Regulamentului privind digitalizarea. De asemenea, sprijină adoptarea ELI în statele membre. Acesta este utilizat pentru a asigura consultanță de specialitate și organizarea de ateliere, precum și pentru a sprijini aderarea statelor membre la căutarea bazată pe ELI în N-Lex;
- Instrumentul de sprijin tehnic susține statele membre prin furnizarea de expertiză tehnică personalizată. Acesta poate fi utilizat pentru a sprijini proiecte legate de digitalizarea sistemelor naționale de justiție, cum ar fi publicarea jurisprudenței, adoptarea în continuare a ECLI, prelucrarea automată cu ajutorul IA și utilizarea videoconferințelor. Cu toate acestea, o limitare importantă este faptul că instrumentul nu poate fi utilizat pentru a finanța activități efective de dezvoltare în domeniul IT și nici pentru achiziționarea de software și hardware⁶⁶. Proiectele din cadrul Instrumentului de sprijin tehnic ar trebui să ofere o valoare adăugată europeană clară, permițând reutilizarea rezultatelor obținute în alte state membre.

În următorul CFM⁶⁷, scopul este ca bugetul UE să devină mai simplu și mai flexibil. Acest fapt ar permite adaptarea finanțării la prioritățile în schimbare și la noile evoluții tehnologice. Comisia a propus un buget ambițios, bazat pe politici, pentru perioada 2028-2034. Având în vedere progresele insuficiente și inegale în ceea ce privește transformarea digitală a UE⁶⁸, bugetul ar oferi sprijin pentru digitalizarea sistemelor de justiție la nivel național și la nivelul UE pe baza a doi piloni:

- i. Sistemele de justiție digitalizate sunt mai eficiente și mai reziliente, astfel încât statele membre își pot utiliza planurile de parteneriate naționale și regionale⁶⁹ pentru a finanța digitalizarea sistemelor naționale de justiție. Fondurile ar putea fi utilizate, de

⁶⁴ Programul de lucru pentru perioada 2023-2025 al programului „Justiție”, p. 23, precum și viitorul program de lucru pentru perioada 2026-2027 al programului „Justiție”.

⁶⁵ BE, BG, CY, CZ, EL, ES, HR, HU, IT, MT, NL, PT, RO, SI, SK.

⁶⁶ Astfel cum s-a subliniat în Concluziile Comisiei Europene și ale președinției poloneze enunțate în cronică oficială a reuniunii experților organizată în timpul președinției poloneze a Consiliului Uniunii Europene de la Varșovia – Noi provocări ale dezvoltării IA și ale comunicării electronice în domeniul justiției (19-20 mai 2025), p. 39.

⁶⁷ [COM\(2025\) 570 final](#) – Comunicarea Comisiei privind un buget dinamic al UE pentru prioritățile viitorului – Cadrul financiar multianual 2028-2034, p. 2.

⁶⁸ [COM/2025/565 final](#) – Propunere de regulament de instituire a Fondului european pentru coeziune economică, socială și teritorială, agricultură și zone rurale, pescuit și afaceri maritime, prosperitate și securitate pentru perioada 2028-2034, considerentul 7.

⁶⁹ [COM/2025/565 final](#) – Propunere de regulament de instituire a Fondului european pentru coeziune economică, socială și teritorială, agricultură și zone rurale, pescuit și afaceri maritime, prosperitate și securitate pentru perioada 2028-2034, considerentul 20 și articolul 3 alineatul (1) litera (e) punctele (II) și (III).

asemenea, pentru a atinge obiectivele stabilite în programul de politică privind deceniul digital, care urmărește să pună la dispoziție online toate serviciile publice esențiale până în 2030⁷⁰. În comparație cu instrumentele de finanțare actuale, planurile de parteneriate naționale și regionale ar reduce sarcina administrativă a autorităților judiciare naționale și regionale⁷¹. Obiectivele naționale de digitalizare a sistemelor naționale de justiție se pot baza pe colectarea de date în cadrul acțiunii 1;

- ii. propunerea privind un nou program „Justiție” urmărește să contribuie la dezvoltarea unui spațiu european de justiție eficient, favorabil incluziunii și rezilient, sprijinind digitalizarea justiției la nivelul UE⁷². Accentul sporit pus pe digitalizare în cadrul obiectivelor sale generale și specifice⁷³ urmărește să asigure o abordare mai strategică și mai coerentă a tuturor aspectelor și provocărilor legate de digitalizarea sistemelor de justiție. A fost propusă o creștere semnificativă a bugetului. Programul propus va continua să sprijine întreținerea instrumentelor sau platformelor informatice existente și instituirea unora noi necesare pentru instrumentele de cooperare judiciară⁷⁴, inclusiv sprijinirea statelor membre în procesul de implementare a actelor de punere în aplicare în temeiul Regulamentului privind digitalizarea.

Acțiunea 11: Comisia propune continuarea finanțării proiectelor și acțiunilor la nivelul UE și al statelor membre în cadrul următorului CFM prin intermediul programului „Justiție” propus.

Acțiunea 12: Comisia urmărește să sprijine digitalizarea sistemelor naționale de justiție în cadrul următorului CFM, prin intermediul planurilor de parteneriate naționale și regionale propuse.

7. Digitalizarea în continuare a procedurilor transfrontaliere în materie civilă și comercială

Chiar și după implementarea integrală a Regulamentului privind digitalizarea, desfășurarea de proceduri judiciare transfrontaliere nu va fi încă pe deplin posibilă prin mijloace digitale, de exemplu, o cauză în instanță de la început până la sfârșit. Regulamentul privind digitalizarea nu prevede digitalizarea comunicațiilor pentru toate etapele procedurale din cadrul tuturor procedurilor judiciare transfrontaliere sau pentru inițierea tuturor tipurilor de proceduri judiciare. De exemplu, în cazul stabilirii competenței internaționale a instanței⁷⁵, părțile la procedură pot comunica pe cale electronică cu instanța respectivă în anumite cazuri⁷⁶, însă nu vor putea solicita o audiere la distanță și nici nu vor putea prezenta probe scrise prin intermediul punctului de acces electronic european. De asemenea, o întreprindere nu va putea recupera prin

⁷⁰ [COM/2025/565 final](#) – Propunere de regulament de instituire a Fondului european pentru coeziune economică, socială și teritorială, agricultură și zone rurale, pescuit și afaceri maritime, prosperitate și securitate pentru perioada 2028-2034, articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (IV).

⁷¹ [COM\(2025\) 570 final](#) – Comunicarea Comisiei privind un buget dinamic al UE pentru prioritățile viitorului – Cadrul financiar multianual 2028-2034, p. 24.

⁷² [COM\(2025\) 570 final](#) – Comunicarea Comisiei privind un buget dinamic al UE pentru prioritățile viitorului – Cadrul financiar multianual 2028-2034, p. 18.

⁷³ [COM\(2025\) 463 final](#) – Propunere de regulament de instituire a programului „Justiție” pentru perioada 2028-2034, expunere de motive, p. 10, considerentele 2 și 18, articolul 3.

⁷⁴ [COM\(2025\) 463 final](#) – Propunere de regulament de instituire a programului „Justiție” pentru perioada 2028-2034, expunere de motive, considerentul 10.

⁷⁵ În conformitate cu [Regulamentul \(UE\) nr. 1215/2012](#) privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (reformare).

⁷⁶ De exemplu, în procedurile de recunoaștere, de încuviințare a executării sau de refuz al recunoașterii sau de solicitare prin mijloace electronice a certificatelor în conformitate cu [Regulamentul \(UE\) nr. 1215/2012](#).

mijloace digitale o datorie contestată de la o altă întreprindere în instanță dacă valoarea creanței depășește 5 000 EUR, deoarece punctul de acces electronic european nu poate fi utilizat în acest scop, iar sistemele informatice naționale existente nu pot oferi acces nerezidenților.

Punerea la dispoziția persoanelor fizice și a întreprinderilor a unor instrumente digitale pentru a depune cereri sau pentru a monitoriza și a continua procedurile judiciare până la pronunțarea hotărârii ar spori eficiența justiției. De asemenea, ar economisi timp și bani pentru întreprinderi și persoane fizice în cadrul procedurilor judiciare transfrontaliere de drept civil și comercial.

Instrumentul pentru digitalizarea completă a procedurilor judiciare transfrontaliere ar putea fi o extindere a punctului de acces electronic european la toate chestiunile în materie civilă și comercială cu implicații transfrontaliere. Punctul de acces electronic european va fi operațional începând din 2028 și ar putea fi transformat într-un punct unic de acces, prin care persoanele fizice și întreprinderile ar putea lansa proceduri civile transfrontaliere și ar putea participa la acestea. Activitatea pentru pregătirea evaluării cuprinzătoare de către Comisie a Regulamentului privind digitalizarea⁷⁷ va reprezenta o ocazie de a evalua funcționarea punctului de acces electronic european și progresele înregistrate în ceea ce privește digitalizarea sistemelor de justiție din statele membre, precum și de a identifica posibilele lacune și deficiențe.

În următorii ani, în contextul activității de pregătire a evaluării, Comisia intenționează să efectueze un studiu care să analizeze efectele digitalizării în continuare a procedurilor transfrontaliere în materie civilă și comercială. Această analiză ar putea fi încorporată în evaluare, precum și într-o reflecție comună asupra viitorului procedurilor judiciare în materie civilă și comercială, realizată împreună cu statele membre, cu Parlamentul European și cu părțile interesate din cadrul comunității judiciare.

Portofelele pentru identitatea digitală create în temeiul cadrului european pentru identitatea digitală⁷⁸ ar trebui să faciliteze accesul online la procedurile judiciare. Acestea vor oferi fiecărui cetățean al UE sau rezident al UE o identitate electronică, care le va permite să se identifice în condiții de siguranță și să semneze documente electronice utilizând o semnătură electronică calificată. În plus, portofelele europene pentru identitatea digitală ar trebui utilizate pentru efectuarea schimbului de documente electronice. Întemeindu-se pe cadrul european pentru identitatea digitală, aceste portofele europene pentru întreprinderi vor crea o identitate digitală pentru operatorii economici și autoritățile publice, permițând identificarea și autentificarea acestora, primirea și stocarea notificărilor oficiale, precum și partajarea acreditărilor verificate.

Acțiunea 13: Până la sfârșitul anului 2028, Comisia va analiza efectele posibilei digitalizări suplimentare a procedurilor transfrontaliere în materie civilă și comercială, dincolo de sfera de aplicare a Regulamentului privind digitalizarea.

Acțiunea 14: Comisia va dezvolta punctul de acces electronic european, astfel încât acesta să poată fi extins ulterior la toate cauzele de drept civil și comercial cu implicații transfrontaliere.

8. Concluzii

Acțiunile prevăzute în strategia DigitalJustice@2030 vizează crearea condițiilor pentru intensificarea justiției digitale în UE până în 2030. De asemenea, este important să ne proiectăm dincolo de 2030, deoarece următorul CFM urmărește să stabilească traiectoria oportunităților de finanțare necesare pentru digitalizarea sistemelor naționale de justiție. Pe termen mediu și lung, acțiunile și fondurile ar trebui să sprijine statele membre punându-le la dispoziție

⁷⁷ Care va fi publicată până în 2033.

⁷⁸ [Regulamentul \(UE\) 2024/1183](#) în ceea ce privește instituirea cadrului european pentru identitatea digitală.

instrumentele și infrastructura necesare pentru digitalizarea sistemelor lor naționale de justiție, permițându-le să valorifice beneficiile unor sisteme de justiție mai eficiente, inclusiv avantajele stimulării creșterii economice.

Acțiunile în cauză se vor desfășura în cadrul unui dialog permanent și al unei cooperări vitale cu statele membre și, dacă este necesar, cu alte părți interesate din cadrul forumurilor relevante. Această cooperare va avea un caracter esențial. DigitalJustice@2030 se concentrează aproape exclusiv pe acțiuni fără caracter legislativ, care pot fi încununare de succes numai dacă există o cooperare susținută între statele membre și Comisie. Succesul acestei strategii se bazează pe participarea voluntară, activă și continuă a statelor membre.

Odată cu digitalizarea pe scară largă, nu va mai avea importanță unde locuiesc utilizatorii, întrucât toate statele membre vor dispune de un sistem de justiție digitală, iar accesul la justiție prin intermediul instrumentelor digitale va avea caracter universal. Fiecare stat membru ar trebui să urmărească să dispună de un singur punct de intrare care să conecteze toate instanțele. Acesta ar trebui să permită oricărei persoane să ia legătura cu instanțele, să participe la audieri și să inițieze și să continue procedurile judiciare de oriunde, în orice moment, reducând astfel costurile justiției.

Ca urmare a strategiei DigitalJustice@2030, statele membre vor putea învăța și beneficia de experiența dobândită de alte țări care dezvoltă și utilizează instrumente și infrastructuri digitale. În loc să dezvolte în mod individual instrumente informatice pentru a fi utilizate în cadrul propriului sistem judiciar, fiecare stat membru va fi în măsură să selecteze instrumente care și-au dovedit deja valoarea, în contextul îndeplinirii unor sarcini comune tuturor sistemelor de justiție.

Utilizarea instrumentelor de IA în cadrul sistemelor de justiție ar trebui promovată pentru a obține câștiguri în materie de eficiență, contribuind la reducerea numărului de cauze nesoluționate în instanțe și la reducerea presiunii asupra bugetelor limitate ale sistemelor naționale de justiție.

Până în 2030, toți profesioniștii din domeniul justiției ar trebui să beneficieze de acces online facil la întreaga legislație și jurisprudență. Întreprinderile din domeniul tehnologiei juridice ar trebui, de asemenea, să beneficieze de acces facil la un volum suficient de date judiciare, aspect esențial pentru dezvoltarea și antrenarea instrumentelor de IA adaptate în scopul utilizării în cadrul sistemelor de justiție.

Monitorizarea succesului strategiei DigitalJustice@2030 se va realiza în principal prin intermediul tabloului de bord anual privind justiția în UE, care cuprinde un capitol dedicat digitalizării sistemelor naționale de justiție.